

Tjänsteställe/handläggare
Socialförvaltningen

Datum

2016-07-18

Dnr.A2016/01307/I

Promemoria 2016-06-21

Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga.

Sammanfattning

Oskarshamns kommuns bedömning är att det föreslagna ersättningssystemet inte täcker de kostnader kommunen har för ensamkommande barn och unga. Det finns en risk att målgruppen utsätts för betydande rättsosäkerhet, då stadsbidragen för utredning minskas, samtidigt som dygnsersättningen sänks. Vissa lättnader föreslås i placeringsalternativ och myndighetsutövning. Dessa kompensatoriska åtgärder riskerar dock att vara otätträckliga, vilket gör att kommunen får sämre möjligheter bedriva kvalitativ och rättssäker verksamhet.

Synpunkter

Ersättning för resekostnader, utredningskostnader, och kostnader för gode män

I det nya systemet kommer dessa tre ersättningar att slås samman till en. Det som tidigare genererat mellan 60.000 och 70.000/individ, kommer nu att ersättas med 52.000/individ. Redan idag är ersättningen för låg. Handläggningen av ensamkommande ungdomar består av mer än en utredning. Alla ungdomar har placerats enligt gällande lagstiftning, vilket bland annat innebär att uppföljning och övervägande är en stor del av arbetet med placeringen. Ersättningssystemet borde ta hänsyn till att handläggningen inte bara är en utredning, utan även en mer långsiktig kontakt med den unge.

Vad gäller ersättning för god man kommer det med största sannolikhet inte att vara möjligt att finansiera detta uppdrag med det kommande ersättningssystemet.

Schablonersättning per dygn för mottagande av ensamkommande barn

Den tidigare ersättningen på 1900/dygn har gjort det möjligt att finansiera de delar i mottagningen av ensamkommande ungdomar som varit underfinansierade av staten, som till exempel myndighetsutövningen gällande målgruppen. När ersättning nu sänkt till nivåer som kommer att innebära att personal som tidigare anställts måste sägas upp, kommer det inte att finnas möjlighet att finansiera myndighetsutövningen och andra överheadkostnader. Detta kan komma att riskera rättssäkerheten inom myndighetsutövningen för ensamkommande barn och ungdomar. Vad gäller den nya placeringsformen, stödboende, måste kommunerna ges möjlighet att bygga upp verksamhet som gör det möjligt att bedriva den typen av stödboende. Bedömningen är att det inte är möjligt att göra på ett snabbt sätt. Ett stort problem är att hitta lämpliga lokaler för ändamålet.

Schablonersättning för ensamsökande unga i åldern 18 till 20, med uppehållstillstånd.

Den statliga ersättningen för denna målgrupp är tänkt till 750kronor/dygn. I tabell 4.6 och 4.7 utgår utredningen från att mellan 40% och 50% av målgruppen skulle kunna bo på ett sätt som inte kräver personella insatser. Erfarenheter av mottagande av ensamkommande ungdomar i Oskarshamns kommun så här långt, visar att andelen som skulle kunna bo under den här typen av förutsättningar är betydligt mindre. Om den unge bor på ett sätt som inte kräver personal i någon större omfattning, kan det vara möjligt att finansiera den typen av verksamhet. Skulle det visa sig att den unge behöver placeras i HVB eller stödboende kommer verksamheten att vara underfinansierad.

Automatisk utbetalning av schablon

Den automatiska utbetalningen av schablon bygger på att den unge någon gång under kvartalet för ersättning varit inskriven på gymnasieskola. Syftet är att säkerställa att det inte gått ut ersättning till ungdomar som arbetar. En risk är att det finns ungdomar i kommunen som inte går i gymnasiet, och inte heller har något arbete. Gissningsvis är detta en målgrupp som kräver att det finns personal som arbetar tillsammans med den unge för att hen ska komma i arbete eller studier. Under tiden detta arbete sker, utgår ingen statlig ersättning.

Ersättning för faktiska kostnader i vissa särskilda situationer.

I detta stycke beskrivs det vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att den här typen av ersättning ska utgå. Det kommer inte att råda någon tvekan kring ersättningen när den gäller LVU, då det är tydligt när det fattats beslut om LVU. Det kommer också att vara möjligt att söka ersättning för faktiska kostnader när den unge är placerad enligt SoL, om motsvarande vårdbehov som LVU är uppfyllda. När det gäller placering enligt SoL kommer det inte att vara lika enkelt att göra bedömningen om kraven för ersättning är uppfyllda. Risken är att det är personer som inte har utbildning eller erfarenhet av socialt arbete som gör bedömningen om kraven är uppfyllt eller ej.

Ikraftträdande mm.

Förslaget är att det nya ersättningssystemet ska träda i kraft januari 2017. Det ska dock vara möjligt att återsöka kostnader enligt tidigare system fram till den 1 juli 2017. Oskarshamns kommun har det senaste året byggt tre nya HVB för att möta det ökade behovet. Vi har även tecknat ett kontrakt med en extern fastighetsägare på en lokal, tänkt att bedriva stödboende i. För att få rimliga hyror i verksamheterna behöver kommunen teckna avtal som löper över flera år. Det leder till att kommunen sitter fast i kontrakt tecknade under en period då andra förutsättningar gällde. Det kommer inte att vara möjligt att ta sig ur kontrakten innan juli 2017. Flertalet av de nyanställningar som gjordes när inflödet var som störst, anställdes på tillsvidare tjänster. De har således sagt upp sina tidigare tjänster. De tackade ja till anställning under de förutsättningar som var rådande då. Det nya ersättningssystemet kommer att leda till att vissa av de anställningar som gjordes då kommer behöva avslutas.

Ställningstagande

Oskarshamns kommuns uppfattning är att det föreslagna ersättningssystemet riskerar att inte täcka de kostnader kommunen har för ensamkommande barn och unga. En beräkning gjord i juni 2016 gör gällande att Oskarshamns kommun skulle få mellan 20 och 25 miljoner mindre med det nya ersättningssystemet. Det finns även en risk att man utsätter målgruppen för betydande rättsosäkerhet, då stadsbidragen för utredning sänks, samtidigt som dygnersättningen sänks. Detta gör att kommunen får sämre möjligheter bedriva kvalitativ och rättssäker verksamhet.